

Från plattform till långsiktig kapacitet

Gotlands digitala struktur för platsens samlade attraktions-, inflyttnings- och etableringsarbete

Inledning	2
Bakgrund	2
Uppbyggd kapacitet 2018–2026	3
Platsvarumärkets roll	3
Gotland.com – utvecklingsmotor för platsen Gotland	4
Digital Inflyttarservice – den första strukturerade spetsen	6
Sammanfattande insikter från utvecklingsarbetet	8
Digitala strukturen – funktion, uppdrag och arbetssätt	10
Kapacitet i Digitala strukturen – förutsättning för Business Gotland	13
Basfinansiering och kostnadsnivå (2027–2029)	15
Slutsats och vägval – från struktur till effekt	16
Källor	178

Inledning

Gotlands arbete med attraktionskraft, inflyttning och etableringar har under de senaste åren utvecklats från enskilda initiativ till en mer sammanhållen digital ansats. Genom utvecklingen av gotland.com, verktygslådan och Digital Inflyttarservice (DIS) har en grund lagts för ett mer samordnat, datadrivet och målgruppsanpassat arbete. Denna utveckling har successivt byggt upp en digital kapacitet som i dag utgör en strategisk resurs för platsens fortsatta utveckling. Samtidigt visar erfarenheterna att långsiktig effekt förutsätter en tydligare organisering, stabil förvaltning och gemensamma prioriteringar.

Underlaget har tagits fram som ett fördjupande stöd till tjänsteskrivelsen om Gotlands digitala struktur (RS 25/952) och utgör en del av slutredovisningen av projektet *Relocation Gotland (2023–2026)*.

Arbetet knyter särskilt an till följande projektmål:

- Projektet har vidareutvecklat gotland.com som plattform för inspiration och samverkan som stärker lokala aktörers förmåga att attrahera inflyttare, besökare och boende.
- Projektet har levererat insikter och rekommendationer till Region Gotland om hur den digitala inflyttarservicen och andra insatser kan vidareutvecklas för att långsiktigt främja inflyttning och talangattraktion.

Underlaget bygger samtidigt på ett bredare och långsiktigt arbete inom Hållbar tillväxt, inklusive utvecklingen av gotland.com, verktygslådan och DIS, samt arbete med platsvarumärket, destinationsutveckling och datadrivna arbetssätt.

Underlaget bör även ses i relation till det parallella ärendet om Business Gotlands långsiktiga organisering (RS 2026/714), där den digitala strukturen utgör en central förutsättning för att omsätta strategisk inriktning i operativ och samordnad handling.

Bakgrund

Gotlands arbete med platsens attraktionskraft, etableringsförmåga och samlade utveckling har sedan 2018 genomgått flera strukturella förändringar. Efter att Inspiration Gotland avvecklades minskade Region Gotlands operativa kapacitet att arbeta proaktivt med inflyttning och etableringsstöd. Samtidigt kvarstod behoven av samordning, platskommunikation och gemensam riktning.

Under samma period förstärktes behovet av en mer sammanhållen struktur för platsens utveckling. I samband med antagandet av Vårt Gotland 2040 (RUS) och beslutet om en gemensam varumärkesstrategi för Gotland (2021) tydliggjordes Region Gotlands roll som möjliggörare, samordnare och kurator för platsens samlade kommunikation.

Parallellt har beslut fattats om att etablera Business Gotland som en mer samordnad struktur för platsens utvecklingsarbete, med fokus på attraktionskraft, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och etableringsfrågor.

Sammantaget har detta skapat ett behov av att utveckla nya arbetssätt och strukturer för att stärka Gotlands förmåga att arbeta mer samordnat, långsiktigt och strategiskt med platsens utveckling.

Uppbyggd kapacitet 2018–2026

Sedan 2018 har Region Gotland, tillsammans med aktörer inom näringsliv, akademi och civilsamhälle, stegvis byggt upp en gemensam digital plattform för platsens kommunikation och samverkan. Arbetet har resulterat i gotland.com, med målgruppsingångarna *Besöka & uppleva*, *Bo & leva* och *Arbeta & utveckla*, samt en neutral samverkansyta där aktörer kan synas på lika villkor.

Genom verktygslådan har aktörer kunnat bidra med innehåll och erbjudanden, vilket samtidigt byggt upp en gemensam databas över platsens aktiviteter och utbud. Detta har möjliggjort löpande insikter om målgruppers beteenden och behov.

Utvecklingen tog ytterligare form genom projektet *Gemensam digital plattform för Gotland (2019–2023)*, med syfte att etablera en neutral, samlande och icke-kommersiell plattform för platsens samlade erbjudande.

Projektet Relocation Gotland (2023–2026) utgjorde nästa steg genom utvecklingen av DIS. Arbetet bidrog till att konkretisera hur den digitala plattformen kan användas för riktade insatser mot specifika målgrupper och synliggjorde samtidigt behovet av tydligare struktur, ansvar och förvaltning. Regionstyrelsen beslutade i maj 2025 om en tvåstegsimplicerad implementering av gotland.com och DIS, där fas 1 syftar till att säkra kontinuitet och fas 2 till att etablera långsiktiga förutsättningar från 2027.

Sammantaget har arbetet resulterat i en uppbyggd digital kapacitet som omfattar plattform, arbetssätt, kompetens och datagrund. Kompetens har etablerats inom digital utveckling, målgruppsanalys, varumärkesarbete och datadrivna arbetssätt, tillsammans med en grund för analys och kontinuerlig utveckling.

Arbetet har också utvecklat nya former för samverkan mellan region, näringsliv och andra aktörer. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till långsiktig organisering, ansvar och finansiering, då delar av kapaciteten fortfarande är projektberoende.

Sammantaget har denna utveckling lagt grunden för nästa steg: att gå från projekt och plattform till en mer sammanhållen och långsiktig digital kapacitet.

Gotlands arbete med inflyttning – en utvecklingsresa

2019-2023 Bygga grunden – gemensam plattform

Ny varumärkesplattform
Utveckling av **gotland.com** som platsens digitala plattform
- Samlad kommunikation för *besöka, bo, leva och arbeta*
- Möjliggör samverkan mellan många aktörer

2025-2026 Utveckla service, funktioner och innehåll

Utveckling av **Digital inflyttarservice ('24-'26)**
Pilotfunktioner
Test av innehåll och lösningar som stödjer inflyttningsbeslut

2023-2024 Fördjupa kunskap och insikter

Målgruppsanalys och inflyttarresa
Intervjuer med inflyttare och benchmarking av andra platser
Gotlands attraktionsmodell – från attrahera till stanna

2027- framåt Implementering & långsiktig struktur

Integrera arbetet i Business Gotland
Vidareutveckla service, samverkan och kapacitet
Stärka Gotlands förmåga att attrahera, ta emot och behålla kompetens

Platsvarumärkets roll

Platsvarumärket Gotland utgör ramen för platsens samlade attraktionsarbete och beskriver Gotlands identitet, värden och långsiktiga positionering. Det fungerar som en gemensam utgångspunkt för hur platsen kommuniceras, upplevs och utvecklas.

Inom ramen för varumärket utvecklas tematiska undervarumärken som synliggör särskilda styrkor och erbjudanden, exempelvis inom natur och friluftsliv (Gotland Out), mat och livsmedel (Gotland Taste) samt kultur och kreativa näringar (Gotland Art). Dessa fungerar som profilerade ingångar, men bärs av en gemensam varumärkesidentitet.

Genomförd värdeanalys visar att platsvarumärket Gotland genererar ett betydande ekonomiskt värde, både årligen och långsiktigt, som ett resultat av ett samordnat och uthålligt arbete med att utveckla Gotland som plats för besök, boende och verksamhet. Samtidigt ligger den största utvecklingspotentialen i att i högre grad omsätta detta värde till faktisk inflyttning, etableringar och långsiktig retention. För att möjliggöra detta krävs ett mer målgruppsanpassat och sammanhållet arbetssätt, där varumärket inte enbart kommuniceras utan också konkretiseras i erbjudanden, vägledning och stöd genom hela målgruppens resa.

Den digitala strukturen, med gotland.com som bas, skapar förutsättningar att omsätta platsvarumärket i praktiken. Genom att samla innehåll, aktörer och funktioner i en gemensam struktur kan platsens berättelse utvecklas, tillgängliggöras och anpassas efter olika målgruppers behov – och därigenom bidra till ökad effekt i Gotlands samlade attraktionsarbete.

Gotland.com – utvecklingsmotor för platsen Gotland

Gotland.com utgör en gemensam utvecklingsmotor för platsen Gotland. Plattformen möjliggör att innehåll, funktioner och vägledning kan anpassas efter målgruppens behov snarare än organisatoriska gränser, vilket skapar en tydlig koppling mellan strategiska mål och konkret värdeskapande i mötet med målgruppen.

En gemensam plattform för innehåll, aktörer och data

Genom verktygslådan möjliggörs inte bara synlighet och samordning, utan även uppbyggnaden av en gemensam databas över platsens innehåll, aktiviteter och aktörer. Denna struktur genererar kontinuerligt data och insikter, baserat på både användarbeteenden och den information som tillförs av aktörer och projekt. Det möjliggör exempelvis en samlad bild av evenemang, aktivitetsmönster över året, aktiva aktörer inom olika områden samt framväxande behov och intressen. Gotland.com fungerar därmed inte enbart som en kommunikationsyta, utan som en levande kunskapskälla och en kontinuerlig temperaturmätare av platsens utveckling. Denna data utgör en strategisk resurs för analys, prioritering och utveckling, och kan tillgängliggöras för såväl regionen som näringsliv och andra aktörer. Genom strukturerad data, API:er och framtida AI-tillämpningar finns dessutom potential att vidareutveckla gotland.com till en gemensam dataplattform, där information kan återanvändas och vidareutvecklas i flera sammanhang. Detta stärker Gotlands position i ett alltmer datadrivet och AI-influerat digitalt landskap.

En etablerad plattform med stor utvecklingspotential

Nulägesanalysen (Teknisk genomlysning gotland.com, 2025) visar att gotland.com redan i dag är en strategisk digital tillgång med stark räckvidd, faktisk användning och tydlig roll i Gotlands digitala ekosystem. Plattformen används aktivt i målgruppers planerings- och beslutsfaser och utgör en etablerad nod för information, inspiration och vägledning. Samtidigt är plattformens fulla potential ännu inte realiserad. Den största utvecklingsmöjligheten ligger inte i mer innehåll, utan i att bättre strukturera, kvalitetssäkra och ta tillvara befintlig trafik, data och användning.

Med tydligare ägarskap, förbättrad informationsstruktur, högre datakvalitet och en mer sammanhållen strategi för innehåll, SEO, tillgänglighet och AI kan gotland.com utvecklas från en digital kanal till en långsiktig utvecklingsresurs för Gotland. Externa analyser, bland annat från Future Place Leadership (Talent City Index 2025), bekräftar plattformens potential och pekar på möjligheten att vidareutveckla tydligare målgruppsingångar, såsom Livet på Ön, Bo på Ön, Jobba på Ön och Flytta till Ön, samt funktioner kopplade till etableringar och investeringar. Samtidigt visar analyser att ett kontinuerligt arbete krävs. Delar av plattformen som inte förvaltas visar en nedåtgående trend i besökssiffror, vilket understryker behovet av löpande utveckling och aktiv förvaltning. I en kontext där användandet av AI som sökmotor ökar, och där svar i allt högre grad levereras direkt i externa plattformar, blir det också avgörande att optimera innehåll och struktur för dessa nya beteenden.

Möjliggörare av riktade insatser

Arbetet med DIS har tydliggjort plattformens roll som möjliggörare av riktade insatser. Genom att utveckla funktioner och flöden inom gotland.com har det varit möjligt att testa nya arbetssätt, samla data och skapa sammanhängande användarresor för specifika målgrupper.

Detta visar att plattformen inte enbart bär innehåll, utan också kan fungera som grund för operativa tjänster och målgruppsanpassade lösningar.

Nyckeltal och användning

Antal aktörer i verktygslådan: 1500

– varav arbetsgivare: 80

– varav föreningar: 283

Antal publicerat innehåll: 2465

– artiklar: 130

– informationssidor: 240

– evenemang (2025): 2070

– aktiviteter (2025): 260

– guider: 35

Antal besök/år: 610 000

Antal sidvisningar/år: 1 239 000

Antal utvecklingsprojekt: 15

Antal interaktioner via DIS: 109 300

– inflyttarprogram (2025): 216

– övriga aktiviteter (2024–2025): 240

– sidvisningar/år: 22 000

Samspelet mellan gotland.com och digitala strukturen

Gotland.com utgör den tekniska, innehållsmässiga och datamässiga bas som den digitala strukturen förvaltar och vidareutvecklar. Den digitala strukturen tillför den kapacitet som krävs för att skapa effekt – genom att samordna innehåll, analysera data, prioritera utveckling och möjliggöra nya funktioner och spetsar över tid.

Utan en sådan struktur riskerar gotland.com att utvecklas till en statisk plattform.

Samtidigt saknas utan gotland.com den gemensamma infrastruktur, databas och räckvidd som krävs för att skapa värde.

Tillsammans utgör de en sammanhållen helhet där gotland.com är infrastrukturen och datalagret, och den digitala strukturen den operativa och strategiska kapaciteten. I en

digital miljö där sökbeteenden och beslutsprocesser i allt högre grad påverkas av data och AI är detta inte en teknisk fråga, utan en strategisk.

Sammantaget visar detta att gotland.com utgör en etablerad och värdeskapande digital grund. Samtidigt synliggör arbetet ett behov av att utveckla och organisera denna kapacitet mer långsiktigt, vilket vidare behandlas i följande avsnitt.

Digital Inflyttarservice (DIS) – den första strukturerade spetsen

Arbetet med Relocation Gotland har resulterat i en bred och fördjupad analys av målgruppens behov, drivkrafter och kritiska beslutsfaktorer. Samtidigt har utvecklingen av DIS fungerat som en konkret tillämpning av den uppbyggda digitala kapaciteten.

Genom en sammanställning av flertalet undersökningar, djupgående intervjuer samt externa analyser och rekommendationer för vidareutveckling av DIS framträder en tydlig och samstämmig bild (Strategisk målgruppsanalys Relocation Gotland, 2024):

- Problemet är inte brist på intresse, utan att människor fastnar i hinder i beslutsprocessen
- Många vill flytta men upplever att processen är för komplex eller osäker
- Det krävs en sammanhängande inflyttarresa – inte enbart tillgång till information
- Insatser behöver anpassas efter var i processen individen befinner sig
- Generell kommunikation har begränsad effekt; målgruppsanpassning är avgörande
- Arbetet behöver omfatta både attraktion och retention

Utifrån dessa insikter har följande centrala behov identifierats:

- Samlad och lättillgänglig information
- Praktiskt stöd, särskilt avseende arbete, bostad och vardagsliv
- Ökad trygghet i beslutsprocessen
- Fördjupad och autentisk förståelse för platsen
- Stöd i att etablera sociala sammanhang och relationer
- Kontinuerligt stöd genom hela inflyttarresan
- Möjlighet till dialog och relationsbyggande
- Verktyg för planering och struktur
- Stöd i etablering och långsiktig integration

Beståndsdelar i DIS

Utifrån dessa insikter och behov har följande centrala beståndsdelar i DIS utvecklats, med fokus på interaktivitet, strukturerad vägledning, datadriven uppföljning och målgruppsanpassade flöden:

Min Gotlandsplan

Funktionen möjliggör för användare att spara och strukturera relevant innehåll från gotland.com, i syfte att över tid bygga upp en personlig plan inför en eventuell flytt eller under den initiala etableringsfasen. I nästa utvecklingssteg planeras en utvidgning där fler gotländska aktörer ges möjlighet att ansluta sina digitala plattformar, vilket möjliggör en mer heltäckande och integrerad planeringsfunktion.

Områdessidor

Områdessidorna syftar till att ge en fördjupad förståelse för Gotlands olika delar, inklusive lokala förutsättningar, erbjudanden och aktörer. Utöver faktabaserad information lyfts även platsens identitet och karaktär, vilket är centralt ur ett platsutvecklingsperspektiv. Arbetet sker i nära samverkan med projektet SAMLA, där

lokala aktörer bidrar både till innehållsskapande och till att fungera som inflyttarlotsar.

Inflyttarprogram

Inflyttarprogrammet möjliggör en kontinuerlig och målgruppsanpassad dialog med potentiella och nyinflyttade invånare. Genom en kombination av planerad och behovsstyrd kommunikation skapas förutsättningar för en mer personlig och relevant service i en digital kontext. Programmet fungerar även som en kanal för återkoppling, där målgruppen bidrar med insikter som möjliggör löpande utveckling och prioritering av insatser. Detta skapar värde såväl för målgruppen som för Region Gotland.

Förstudie av AI-inflyttarguide

Projektet har initierat en förstudie för att undersöka möjligheterna med artificiell intelligens som kan agera inflyttarguide. Arbetet pågår under 2026 och fokuserar på bostäder, jobb och sociala sammanhang – tre centrala behov hos målgruppen.

Innehållsarbete

Ett kontinuerligt och behovsstyrt innehållsarbete bedrivs för gotland.com, DIS och tillhörande kanaler. Detta är en förutsättning för att kunna möta förändrade behov och snabbt tillgängliggöra aktuell information från gotländska aktörer. Ett relevant och uppdaterat innehåll stärker målgruppens förtroende för såväl platsen som flyttprocessen och bidrar till att DIS upplevs som en värdeskapande tjänst. Innehållet utgår konsekvent från målgruppens perspektiv och integreras även i inflyttarprogrammet för att maximera genomslaget.

Mätbarhet

I samtliga delar av DIS integreras mätbarhet, vilket möjliggör datadrivna beslut och löpande uppföljning. Insikter och resultat delas kontinuerligt med berörda intressenter.

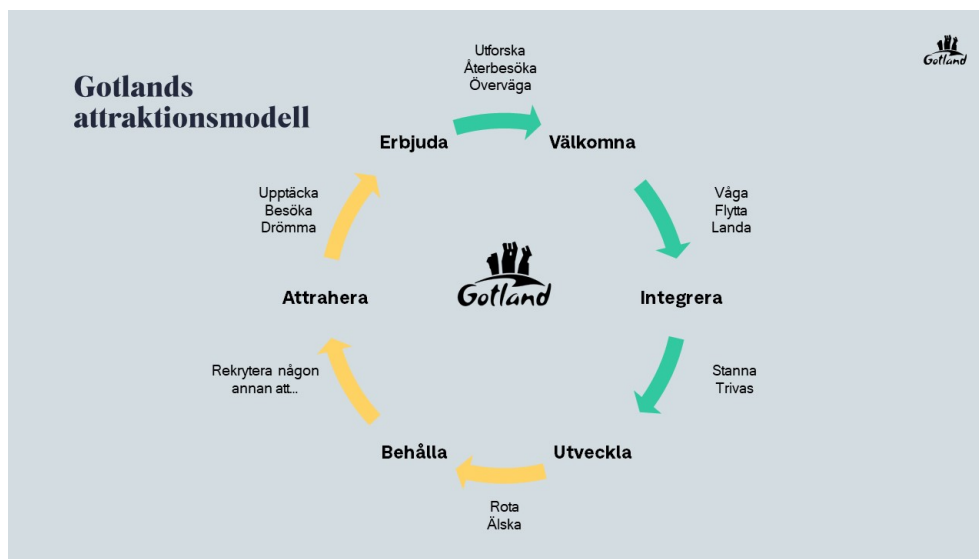
DIS plats i helheten

GAM utgör det strategiska ramverket för arbetet med inflyttning och talangattraktion och beskriver faserna:

Attrahera → Erbjud → Välkomna → Integrera → Utveckla → Behålla

DIS verkar primärt inom faserna *Erbjud*, *Välkomna* och *Integrera* och utgör en operativ funktion för mottagande och konvertering. Parallellt har arbetet bidragit till att stärka den övergripande kapaciteten i den digitala plattformen – tekniskt, innehållsmässigt och organisatoriskt. Detta tydliggör att riktad utveckling inte bör betraktas som ett tidsbegränsat projekt, utan som en metod för ett långsiktigt, strukturerat och samordnat arbete med målgruppsanpassade insatser.

Samverkan framstår som en avgörande framgångsfaktor, liksom vikten av en enhetlig och samlad bild av Gotland.

Sammanfattande lärdomar

Relocation Gotland och utvecklingen av DIS har fungerat som en konkret tillämpning av hur den uppbyggda digitala kapaciteten kan omsättas i praktiken.

Arbetet har inte bara resulterat i funktioner och innehåll, utan i verifierade arbetssätt, roller och strukturer som visar hur Gotland kan arbeta mer samordnat, träffsäkert och datadrivet över tid.

Erfarenheterna visar att värdet inte enbart uppstår i den enskilda tjänsten, utan i samspelet mellan plattform, innehåll, teknik och samverkan – och att det är i denna helhet som den digitala kapaciteten blir verksamhetskritisk.

Arbetet med DIS har särskilt tydliggjort:

- att samverkan stärks när det finns en gemensam struktur, tydliga roller och en neutral plattform
- att förståelsen för gotland.com som gemensam resurs ökar genom aktiv användning
- att samordning och kvalitetssäkring av innehåll är avgörande för förtroende, tydlighet och relevans
- att målgruppsanpassad kommunikation och funktionalitet ger betydligt högre effekt än generella insatser
- att kontinuerlig insiktsinhämtning och återkoppling från användare skapar bättre prioriteringar
- att teknisk utveckling behöver ske nära verksamhetsbehov, i korta cykler med test och uppföljning
- att datadrivet arbetssätt är en integrerad del av hela utvecklingsprocessen

Erfarenheterna från utvecklingen av DIS, tillsammans med övriga analyser och utvecklingsinsatser, ger en samlad bild av vad som krävs för att skapa effekt. I nästa avsnitt sammanfattas dessa i ett antal strukturella insikter.

Sammanfattande insikter från utvecklingsarbetet

De strukturella insikter som presenteras i detta avsnitt baseras på det samlade arbete som genomförts under perioden 2018–2026, inklusive utvecklingen av gotland.com, verktygslådan och DIS, samt analyser, omvärldsbevakning och dialoger med aktörer och målgrupper.

Sammantaget visar arbetet att Gotland redan har etablerat centrala delar av en digital kapacitet – i form av plattform, data, arbetssätt och samverkan. Samtidigt framträder en tydlig bild av kvarstående utmaningar och vilka förutsättningar som krävs för att skapa långsiktig effekt.

Insikterna visar att utvecklingen inte främst handlar om enskilda insatser eller projekt, utan om behovet av en sammanhållen, datadriven och långsiktigt organiserad struktur som kan bära och vidareutveckla arbetet över tid.

1. Det digitala mötet och platsens konkurrenskraft

Det första mötet med Gotland sker i dag digitalt för stora delar av målgrupperna – från besökare till potentiella inflyttare, etablerare och investerare. Den digitala upplevelsen blir därmed en del av platsens attraktionskraft i sig.

Detta ligger i linje med internationella perspektiv på digital transformation, där offentliga aktörer behöver arbeta *digital by design* – där digital kapacitet utgör en strategisk förmåga, inte enbart ett tekniskt stöd. Det digitala värdskapet, där innehåll, tillgänglighet och navigering möter målgruppernas informationsbehov, är därför en bärande faktor i hur Gotland upplevs och förstås.

RUS 2040 lyfter vikten av samarbete, samsyn och samordnat agerande för hållbar regional utveckling. Den digitala arenan behöver fungera som en gemensam plattform där aktörer, data, projekt och funktioner integreras i ett sammanhållet ekosystem, snarare än i silo-lösningar.

Samtidigt visar omvärldsanalyser (AI Sweden, Digitala regionen 2035, OECD) att mindre och geografiskt avgränsade platser genom digitalisering och ny teknik kan kompensera för strukturella begränsningar. För Gotland innebär detta en möjlighet att nå målgrupper oberoende av geografiska avstånd och stärka näringslivets utvecklingsförutsättningar – förutsatt att den digitala kapaciteten är tillräckligt utvecklad.

2. Attraktionsarbetet som system – inte separata initiativ

Gotlands attraktionsmodell (GAM) visar att attraktionskraft, erbjudande, välkomnande och etablering hänger samman i ett flöde. Den digitala strukturen behöver därför stödja en sammanhängande resa snarare än bestå av fristående ytor.

En fragmenterad närvaro riskerar att skapa glapp mellan varumärke, information, service och konvertering. Arbetet handlar samtidigt inte enbart om att attrahera nya invånare, företag och investeringar, utan också om retention – att människor som redan bor och verkar på Gotland väljer att stanna och utvecklas här.

Undersökningar visar exempelvis att mer än hälften av de tillfrågade gotlänningarna uppger att färjepriserna påverkar deras vilja att bo kvar. I ett sådant läge blir arbetet med att stärka attraktivitet, synliggöra möjligheter och utveckla stödstrukturer än viktigare. Utvecklingen av DIS visar samtidigt att riktade insatser – spetsar – endast kan fungera effektivt om en gemensam teknisk och organisatorisk bas finns. Utan en sådan struktur riskerar varje satsning att utvecklas som ett isolerat initiativ med egna system, kostnader och användarupplevelser.

3. Samverkan, data och lärande som gemensam resurs

Erfarenheterna från verktygslådan och gotland.com visar att aktörer gärna bidrar med innehåll och erbjudanden när strukturen är neutral, transparent och upplevs som värdeskapande.

Den digitala strukturen fungerar som ett samverkansrum där offentlig sektor, näringsliv, projekt och civilsamhälle kan dela information och utveckla gemensamma funktioner. Detta stärker delaktighet och uppmuntrar ett gemensamt ansvar för platsens digitala uttryck.

Samtidigt möjliggör digital infrastruktur analys av beteenden, uppföljning av målgruppers resor och kontinuerlig optimering. Detta skapar förutsättningar för mer träffsäkra och evidensbaserade satsningar, exempelvis inom etableringar, kompetensförsörjning, möten och evenemang.

Genom gotland.com och tillhörande funktioner samlas kontinuerligt data om målgruppers beteenden, intressen och behov. När denna kunskap delas i en gemensam struktur skapas en form av kollektiv intelligens, där aktörer kan dra nytta av gemensamma insikter och Gotland som helhet kan agera mer samordnat och strategiskt. Utan en gemensam digital infrastruktur riskerar kunskap att fragmenteras och tappa värde. Den digitala strukturen blir därmed ett system för lärande, analys och kontinuerlig utveckling.

4. Från projekt till kapacitet i en ny teknisk kontext

Den snabba teknikutvecklingen, särskilt inom AI och datadrivna arbetssätt, förändrar förutsättningarna för regional utveckling. För mindre platser som Gotland innebär detta nya möjligheter att skapa värde, effektivisera arbetssätt och nå ut globalt trots geografiska begränsningar.

Utvecklingen förstärker behovet av att se digital kapacitet som en strategisk resurs.

Gotlands utvecklingsresa speglar denna logik:

Från projekt och initiativ → till behov av permanent struktur → till digital kapacitet som strategisk resurs.

Den snabba utvecklingen inom AI och generativ teknik möjliggör samtidigt ett mer experimentellt och datadrivet arbetssätt, där nya tjänster och funktioner kan utvecklas, testas och valideras i snabbare cykler.

För Gotland innebär detta möjligheter att överbrygga geografiska avstånd, stärka näringslivets utvecklingsförutsättningar och arbeta mer kostnadseffektivt – förutsatt att det finns en gemensam struktur att bygga vidare på.

Sammanfattande slutsats och vägval framåt

Sammantaget visar utvecklingsarbetet att Gotland har etablerat en grund i form av plattform, arbetssätt och digital kapacitet. Samtidigt är det tydligt att dagens arbetssätt, som till stor del är projektbaserat och delvis fragmenterat, inte fullt ut svarar mot de behov som finns för att skapa långsiktig effekt.

För att stärka Gotlands attraktionskraft, öka inflyttningen och bidra till kompetensförsörjning krävs en förflyttning – från enskilda initiativ till en gemensam, skalbar och datadriven struktur.

Det handlar ytterst om att gå från digital närvaro till digital förmåga: en förmåga att arbeta sammanhållet över hela attraktionsresan, att nyttja data och teknik strategiskt och att skapa förutsättningar för samverkan och innovation över tid.

Mot denna bakgrund är slutsatsen att Gotland behöver etablera en gemensam digital struktur som kan bära, samordna och vidareutveckla arbetet långsiktigt.

I nästa avsnitt konkretiseras denna inriktning genom en beskrivning av den digitala strukturens funktion, uppdrag och arbetssätt.

Digitala strukturen – funktion, uppdrag och arbetssätt

Den digitala strukturen föreslås utgöra Regional utvecklings samlade digitala kapacitet och är den funktion som möjliggör att den uppbyggda plattformen, arbetssätten och datagrunden kan omsättas i långsiktig effekt.

Strukturen är inte en enskild plattform eller funktion, utan en operativ och sammanhållande kapacitet med ansvar för att samordna, utveckla och vidareutveckla Gotlands digitala infrastruktur och dess tillhörande spetsar. Den utgör därmed den

gemensamma förmåga som krävs för att gå från projekt och initiativ till ett mer systematiskt och skalbart arbetssätt.

Uppdrag och funktion

Den digitala strukturens uppdrag är att:

- säkerställa en sammanhållen och målgruppsanpassad digital närvaro
- samordna innehåll, struktur och prioriteringar
- utveckla och vidareutveckla funktioner och spetsar
- arbeta datadrivet med uppföljning och optimering
- dela kunskap och stärka aktörers användning av plattformen

Organisation och arbetssätt

Den digitala strukturen organiseras kring tre kompletterande funktioner:

Redaktionell samordning

Samlar, koordinerar och strukturerar innehåll utifrån målgruppsingångarna Besöka & uppleva, Bo & leva och Arbeta & utveckla. Säkerställer kvalitet, aktualitet och varumärkesmässig konsekvens samt fungerar som sammanhållande länk mellan aktörer och projekt.

Produktion och utveckling

Utvecklar och vidareutvecklar funktioner och digitala spetsar. Omsätter identifierade behov till prototyper, test och implementering genom ett agilt och iterativt arbetssätt.

Kunskapsdelning och datadrivet arbete

Analyserar användarbeteenden och målgruppsresor, identifierar utvecklingsmöjligheter och delar insikter med verksamheter och aktörer. Stärker kompetens kring digitala arbetssätt och kanaler.

Styrning och prioritering

Den digitala strukturen arbetar i nära samverkan med ett strategiskt råd med representation från exempelvis näringslivsutveckling, platsutveckling, kompetensförsörjning, besöksnäring och varumärkesansvar.

Rådet identifierar prioriterade behov och utvecklingsområden, vilka strukturen omsätter i konkreta lösningar, funktioner och innehållsinsatser.

Arbetssättet möjliggör en flexibel och behovsdriven utveckling där strukturen kan:

- koordinera innehåll
- utveckla nya funktioner
- etablera riktade spetsar
- genomföra test och pilotinsatser
- följa upp och justera baserat på data

Effekter och nyttor

Den digitala strukturen bidrar till att:

- minska fragmentering
- öka samordning mellan aktörer och initiativ
- korta tiden från behov till lösning
- stärka datadrivet beslutsfattande
- skapa en stabil digital grund för Business Gotlands fortsatta utveckling

Digitala strukturen i ett sammanhållet system

Den digitala strukturen utgör den operativa kapaciteten för Gotlands digitala närvaro och utveckling. Den säkerställer att teknik, innehåll, data och prioriteringar utvecklas samordnat och med utgångspunkt i målgruppernas behov.

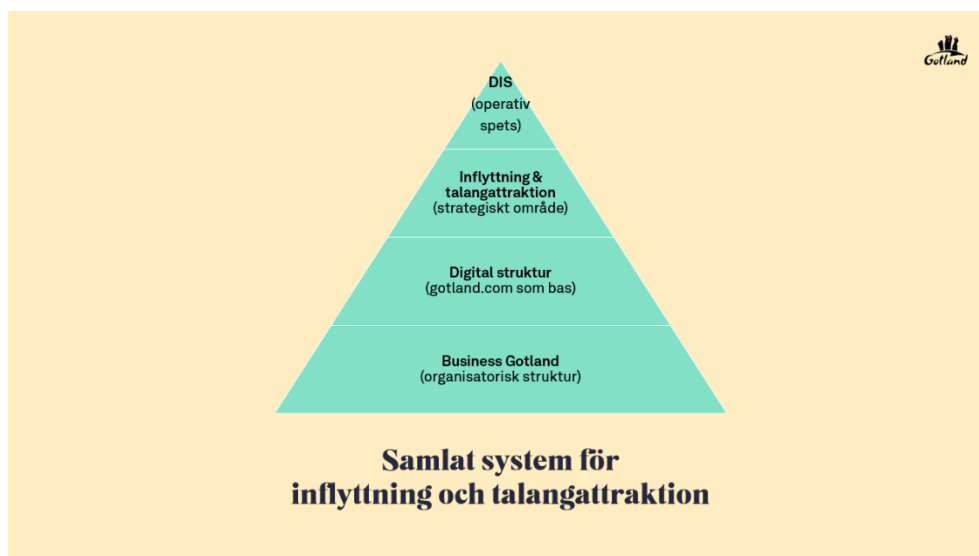
Samtidigt kräver en bred plattform som gotland.com riktade fördjupningar för att skapa konkret effekt. Plattformen möter flera målgrupper och omfattar hela livscykeln – från första kontakt till etablering och långsiktig relation till platsen. För att omsätta denna bredd till handling behöver strukturen kompletteras med riktade spetsar.

Struktur, kapacitet och utveckling

För att tydliggöra modellen skiljs mellan fyra nivåer:

- Gemensam digital organisering – i Gotlands fall gotland.com och dess tekniska och organisatoriska ram
- Digital kapacitet – förmågan att utveckla och använda den digitala strukturen
- Digital närvaro – det som målgrupperna möter i form av innehåll, funktioner och tjänster
- Digital utveckling – den kontinuerliga vidareutvecklingen av funktioner, flöden och arbetssätt

Struktur utan kapacitet ger ingen effekt. Kapacitet utan struktur leder till fragmentering.

Rollfördelning i modellen

Den föreslagna modellen bygger på en tydlig rollfördelning:

- gotland.com utgör den gemensamma digitala strukturen
- den digitala strukturen utvecklar, samordnar och prioriterar
- spetsarna skapar riktad effekt för definierade målgrupper
- Business Gotland utgör den organisatoriska ramen som sätter strategisk riktning och prioriteringar

Tillsammans skapar detta en sammanhållen modell där struktur, kapacitet och insatser hänger ihop och kan utvecklas över tid.

Spetsar som verktyg för riktad effekt

Spetsar utgör målgruppsanpassade fördjupningar inom den gemensamma strukturen. De samlar riktat innehåll, funktioner, vägledning och kommunikation för att skapa konkret värde och driva handling.

Spetsar utvecklas inom strukturen och drar nytta av gemensam teknik, data och varumärke. De är inte separata webbplatser eller projekt, utan integrerade delar av helheten.

Spetsarnas funktion är dubbel:

- att öka värdeskapande och konvertering för en specifik målgrupp
- att bidra till utvecklingen av den gemensamma plattformen genom nya funktioner och arbetssätt

Målgruppernas resor hänger samtidigt ihop – besökare blir inflyttare, inflyttare blir entreprenörer och etableringar skapar nya invånare. Spetsmodellen möjliggör därför både en sammanhållen plattform och riktade insatser utan att skapa fragmentering.

Kapacitet i den digitala strukturen – förutsättning för Business Gotland

Erfarenheterna från utvecklingen av DIS visar att den digitala kapacitet som byggts upp kan bära betydligt fler tillämpningar än enbart inflyttning. Arbetssättet är överförbart till andra utvecklingsområden där Gotland behöver arbeta mer samordnat, målgruppsanpassat och datadrivet – exempelvis inom etableringar, kompetensförsörjning, evenemang och investeringsfrämjande arbete.

Detta innebär att kapaciteten inte bör betraktas som ett tidsbegränsat projektresultat, utan som en långsiktig strategisk resurs. Med rätt förutsättningar kan den fungera som en gemensam utvecklingsmotor för flera delar av Gotlands fortsatta utvecklingsarbete. I detta sammanhang är den digitala strukturen en central förutsättning för etableringen av Business Gotland. För att Business Gotland ska kunna verka samordnat, prioritera mellan insatser och omsätta strategi till konkret handling krävs en gemensam digital förmåga. Den digitala strukturen utgör denna förmåga – där flera spetsar kan utvecklas, drivas och skalas inom en sammanhållen modell.

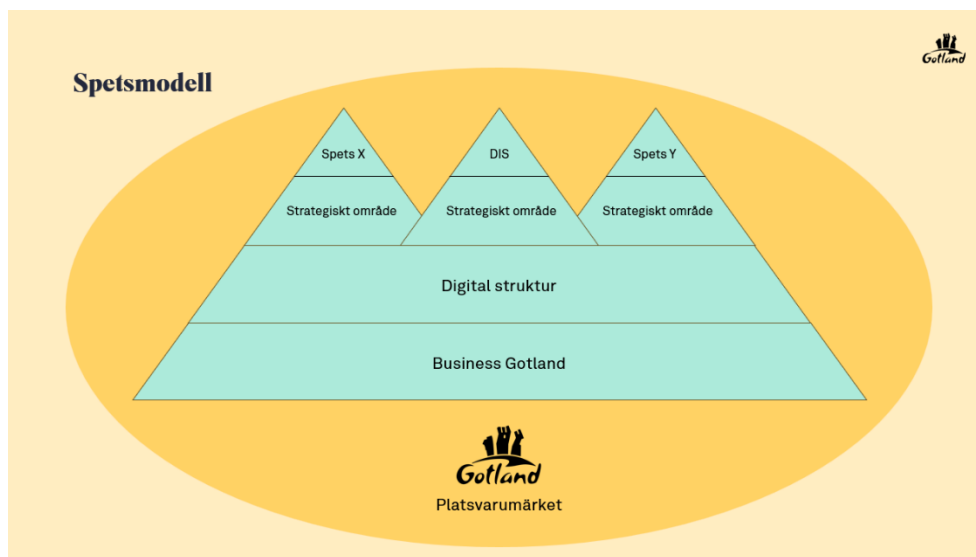
Från sporadiska initiativ till strukturerad utvecklingsmodell

Historiskt har gotland.com fungerat som landningsplats för olika projekt och tematiska satsningar, där målgrupper fått egna ingångar eller funktioner. Detta arbete har skapat värde, men har i stor utsträckning skett ad hoc och utan en sammanhållen struktur.

Spetsmodellen innebär att denna utveckling formaliseras och integreras i en gemensam struktur inom ramen för Business Gotland. Utvecklingen:

- prioriteras strategiskt
- koordineras inom den digitala strukturen
- kvalitetssäkras tekniskt och varumärkesmässigt
- byggs inom en gemensam arkitektur

Detta minskar dubbelarbete, stärker datainsamlingen och säkerställer att investeringar i funktioner och innehåll ger långsiktig och skalbar effekt. Samtidigt skapas förutsättningar för att arbeta mer samlat och systematiskt med flera målgrupper och utvecklingsområden parallellt.

Koppling till Gotlands attraktionsmodell

Den digitala strukturen möjliggör samtliga faser i Gotlands Attraktionsmodell genom:

- en gemensam plattform
- tydliga målgruppsingångar
- samordnat innehåll och vägledning
- datadriven uppföljning

Spetsarna verkar i olika delar av modellen beroende på uppdrag:

- Talangattraktionsfunktionen verkar främst i faserna *Attrahera* och *Erbjuda* genom samordning av arbetsgivarbehov, gemensamma insatser och extern exponering
- DIS verkar främst i faserna *Erbjuda*, *Välkomna* och *Integrera* och fungerar som operativ konverteringsfunktion.

Utöver talangattraktion och DIS kan spetsmodellen även tillämpas inom flera andra strategiska områden som är centrala för Gotlands långsiktiga utveckling.

Spetsar kan exempelvis utvecklas för:

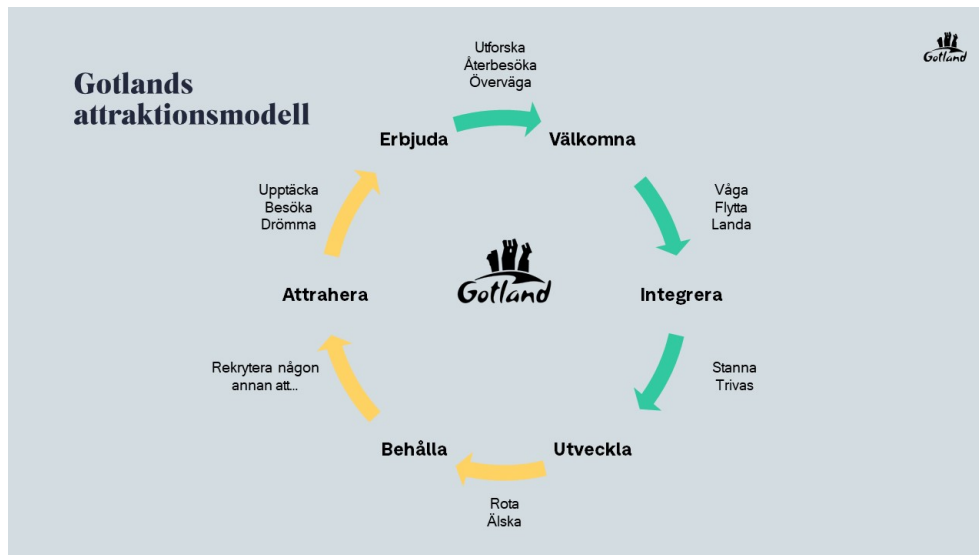
- **retention**, med fokus på att stärka livskvalitet, möjligheter och långsiktigt engagemang för de som redan bor och verkar på Gotland
- **platsutveckling**, genom att synliggöra och utveckla lokala miljöer, erbjudanden och identiteter i samverkan med lokala aktörer
- **möten och evenemang**, där Gotland positioneras som plats för konferenser, kultur och upplevelser som bidrar till både besök och långsiktiga relationer
- **företagsetableringar och investeringar**, genom riktad information, vägledning och stöd i etableringsprocesser

Dessa spetsar verkar i olika delar av attraktionsmodellen, men är samtidigt sammanlänkade. Exempelvis kan möten och evenemang bidra till attraktion, medan platsutveckling och retention stärker faserna *Utveckla* och *Behålla*.

Sammantaget innebär detta att spetsmodellen inte enbart stödjer enskilda delar av attraktionsarbetet, utan möjliggör ett mer sammanhållet och systematiskt arbete över hela livscykeln – från första kontakt till långsiktig relation till platsen.

Som ett komplement till Gotlands attraktionsmodell (GAM) kan det på sikt även finnas behov av att utveckla ett parallellt strategiskt ramverk för näringslivets utveckling,

exempelvis i form av *Business Attraction Management (BAM)*. Ett sådant ramverk kan tydliggöra hur arbetet med etableringar, investeringar och företagsutveckling kan struktureras, prioriteras och kopplas till den digitala strukturen och spetsmodellen.

Sammanfattande princip

Den föreslagna modellen kan sammanfattas i en tydlig princip:

- Den digitala strukturen utgör den gemensamma funktionen för Gotlands samlade digitala kapacitet och utveckling
- Spetsarna är de målgruppsanpassade motorerna för effekt

Tillsammans utgör de en skalbar modell för Gotlands samlade attraktions-, etablerings- och utvecklingsarbete – och en operativ förutsättning för Business Gotlands genomförande.

Basfinansiering och kostnadsnivå (2027–2029)

För att säkerställa långsiktig funktion, utveckling och effekt i den digitala strukturen krävs en årlig basfinansiering som omfattar både nyckelkompetenser och medel för löpande utveckling.

Erfarenheterna från Relocation Gotland och utvecklingen av DIS visar tydligt att värde inte uppstår av sig självt, utan är direkt kopplat till tydliga funktioner, roller och ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Utan en stabil grund riskerar arbetet att tappa tempo, kvalitet och relevans.

Den föreslagna basnivån syftar till att etablera och upprätthålla en stabil digital kapacitet som kan bära flera strategiska områden inom ramen för Business Gotland, såsom inflyttning, etableringar, kompetensförsörjning och platsutveckling.

Basfinansieringen omfattar följande funktioner

Verksamhetsutvecklare / produktägare – digitala strukturen (100%)

Ansvarar för mål, prioritering, samordning och nyttorealiserings samt säkerställer att den digitala strukturen utvecklas i linje med verksamhetens behov och strategiska inriktning.

- Säkerställa verksamhetsnytta och koppling till regionala mål
- Ansvara för mål, strategi och prioritering
- Leda och samordna vidareutveckling av gotland.com och tillhörande spetsar
- Ansvara för externa leverantörer

- Samverkan och intressenthantering
- Leda det operativa arbetet
- Bidra till kunskapsuppbyggnad och intern förankring

Innehållskoordinator / producent (100%)

Ansvarar för innehållsproduktion, målgruppsanpassning, samordning av aktörer, optimering och löpande kommunikation i plattformens olika delar.

- Kommunikationsplanering
- Produktion och publicering
- Samordning av interna och externa aktörer
- Optimering och analys
- Administration av material
- Community-ansvar
- Design och UX

Teknisk utveckling och förvaltning (ca 50%)

Ansvarar för drift, vidareutveckling, integrationer, datainsamling, säkerhet och teknisk stabilitet.

- Hosting, support, drift
- Löpande vidareutveckling
- Säkerhet och stabilitet
- API- och moduluppdateringar

Utöver dessa roller krävs en årlig utvecklingsbudget för att möjliggöra kontinuerlig vidareutveckling av funktioner, test av nya arbetssätt, AI-relaterade insatser samt anpassning till förändrade behov hos målgrupper och verksamheter.

Bedömd kostnadsnivå

Kostnadspost	Bedömd kostnad
Verksamhetsutvecklare / produktansvar	ca 900 000 kr
Innehållskoordinator / producent	ca 800 000 kr
Teknisk utveckling (50%)	ca 450 000 kr
Utvecklingsbudget	ca 400 000 – 800 000 kr
Summa basnivå	ca 2,5 – 3 mkr/år

Nivån motsvarar en grundbemanning för att säkra kontinuitet och möjliggöra att flera uppdrag kan hanteras inom samma struktur. Den möjliggör samtidigt att den uppbyggda kapaciteten kan tas tillvara och vidareutvecklas som en integrerad del av Business Gotland. Utan en sådan basfinansiering riskerar arbetet att återgå till projektbaserade och fragmenterade insatser, vilket leder till sämre resursutnyttjande, minskad effekt och förlorade utvecklingsmöjligheter för Gotland.

Slutsats och vägval – från struktur till effekt

Den utveckling som genomförts sedan 2018 visar tydligt att Gotland har tagit viktiga steg från fragmenterade initiativ till en mer sammanhållen och strategisk ansats för platsens utveckling. Genom gotland.com, verktygslådan och DIS har en grund lagts för ett mer samordnat, datadrivet och målgruppsanpassat arbete.

Den centrala slutsatsen är att värdet inte ligger i de enskilda delarna, utan i den samlade kapaciteten – och i förmågan att omsätta attraktionskraft till konkret utveckling.

Gotland har i dag ett starkt platsvarumärke och en hög efterfrågan, men en relativt låg konvertering till inflyttning, etableringar och långsiktig tillväxt. Det är i detta gap som den största utvecklingspotentialen finns.

Den digitala strukturen utgör i detta sammanhang inte en ny satsning, utan en nödvändig förutsättning för att:

- ta tillvara redan genomförda investeringar
- möjliggöra ett mer samordnat och proaktivt arbetssätt
- stärka kopplingen mellan strategi och operativt genomförande
- skapa förutsättningar för datadriven och kontinuerlig utveckling

Inom ramen för Business Gotland blir denna kapacitet särskilt central. För att kunna prioritera, samordna och driva Gotlands utvecklingsarbete mer enat och systematiskt krävs en gemensam digital motor som kan bära flera samtidiga uppdrag och spetsar.

När data, innehåll och kunskap samlas i en gemensam struktur skapas också förutsättningar för en form av kollektiv intelligens – där insikter delas, lärande accelereras och beslut kan fattas på en mer samlad och strategisk grund.

Utan en långsiktig struktur riskerar denna förmåga att fragmenteras, vilket leder till minskad effekt, sämre resursutnyttjande och förlorade möjligheter för både näringsliv och regional utveckling.

Den föreslagna inriktningen innebär därmed ett tydligt vägval:

från projekt till kapacitet,

från enskilda initiativ till system,

och från potential till faktisk utveckling.

Det är denna förflyttning som utgör grunden för att Gotland långsiktigt ska kunna stärka sin konkurrenskraft, öka sin befolkning och skapa hållbar tillväxt.

Källor

- AI Sweden. *Stockholm Open House*, föreläsning, 2026-03-20.
- Reglab. *Digitala Regionen 2035*.
- OECD. *OECD Territorial Reviews: Gotland, Sweden*.
- *Teknisk genomlysning gotland.com – nulägesanalys, värde och väg framåt.*